

Temanotat

Irak: Sikkerhetssituasjonen i sør per oktober 2013



Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

Informasjonen som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

SUMMARY

In early summer 2008 the Iraqi army supported by US and British forces clamped down on the Shia militias in Southern Iraq. From then on the militias either transformed themselves and entered into social work and the political process, or were “put on hold”. They were far from fully disarmed.

During 2008 thru 2011 most of the remaining militias’ activity was directed toward the multinational occupation forces. Otherwise, the situation in the South stayed mostly calm well into 2010. During the following year, violence resumed somewhat and fluctuated through the year. From the end of 2011, however, larger, more coordinated attacks carried out by Sunni militants began to take place. The tendency of large scale coordinated attacks persisted through all of 2012 and then began to escalate sharply from the spring of 2013.

However, since violence at the same time has risen even more in Central Iraq, the Southern governorates remain fairly stable comparatively spoken.

SAMMENDRAG

Sommeren 2008 slo den irakiske hæren sammen med amerikanske styrker ned på de shiamuslimske militsene i sør. Fra da av enten omdannet de seg og gikk inn i sosialt arbeid og regulær politikk, eller de ble demobilisert og «satt på vent». De ble på langt nær fullstendig avvæpnet.

I perioden 2008-2011 var det meste av den gjenværende militsaktiviteten rettet mot de utenlandske okkupasjonsstyrkene. Ellers var situasjonen i sør forholdsvis rolig inn i 2010. I 2011 kom og gikk den konfliktrelaterte volden i sør i bølger. Fra slutten av 2011 av begynte man å få større koordinerte angrep mot mål i sør utført av sunnimilitser. Tendensen med slike angrep holdt seg gjennom 2012 og eskalerte så kraftig fra våren 2013.

Sammenliknet med det sentrale Irak er de sørlige provinsene likevel fortsatt mer stabile.

INNHold

1. Innledning	5
2. Utviklingen av sikkerhetssituasjonen i sør-Irak siden 2008.....	5
2.1 2008-12: Betinget ro og stabilitet	5
2.2 2013: Volden eskalerer, også i sør.....	6
2.2.1 Shiamilitsene mobiliserer	7
2.2.2 Nye shiamilitser.....	8
3. Antall drepte og typer angrep.....	8
4. Angrepsmål og grupper som står bak.....	10
5. Referanser.....	12

1. INNLEDNING

Notatet gir først en grovskisse av hvordan sikkerhetssituasjonen i Sør-Irak har utviklet seg fra 2008, etter at regjeringen fikk kontroll over militsene i denne delen av landet sommeren det året. En del av militsaktiviteten i sør har utspring i eller er konsentrert om Bagdad. Konfliktbildet i sør overlapper slik sett i noen grad med det i Bagdad. På grunn av dette er også utviklingen i Bagdad nevnt der det sees som relevant.

Dernest gir notatet en oversikt over antall drepte og de vanligste typer angrep. Til slutt blir det gitt en vurdering av eventuelt særskilt utsatte grupper/mål for angrepene og hvilke grupper som står bak.

2. UTVIKLINGEN AV SIKKERHETSSITUASJONEN I SØR-IRAK SIDEN 2008

2.1 2008-12: BETINGET RO OG STABILITET

Sommeren 2008 slo sentralregjeringen sammen med amerikanske styrker ned på de shiamuslimske militsene i sør, som til da hadde hatt nærmest fritt spillerom. Disse militsene hadde i flere år engasjert seg i en intern revirkrig, som stedvis terroriserte hele sivilbefolkningen, og holdt regjeringsstyrkene ute og de utenlandske okkupasjonsstyrkene i dekning inne på sine respektive baser.

Fra sommeren 2008 gikk militsene enten i oppløsning, inn i regulær politikk og sosialt arbeid, eller de ble «satt på vent» i påvente av nye muligheter til å slåss. Et par av utbrytermilitsene fortsatte med væpnet aktivitet, nå mot de amerikanske styrkene. I desember 2011 forlot de siste amerikanske styrkene Irak, og med dem forsvant militsenes viktigste begrunnelse for å drive væpnet aktivitet.

I perioden 2008-2011 var det meste av shiamilitsenes aktivitet rettet mot de utenlandske okkupasjonsstyrkene. Ellers var situasjonen i sør forholdsvis rolig sammenliknet med hvordan den hadde vært inntil sommeren 2008. Nærværet av koalisjonsstyrker og irakiske styrker var massivt, og gjenværende militsaktivitet i resten av 2008 begrenset seg for det meste til angrep på de militære styrkene. I tillegg forekom det en del annen politisk vold i form av angrep på politikere, myndighetspersoner, stammeledere og religiøse personer. Fortløpende arrestasjoner og avdekking av våpenlagre og klargjorte bomber bekreftet at militser fortsatt var aktive, men også at kontrollen med dem var nokså effektiv. Provinsen Babil, med en svært blandet shia- og sunnimuslimsk befolkning, skilte seg negativt ut med fortsatte sekteriske angrep og motangrep (UNHCR 2009, s. 119-131).

I løpet av 2010 trakk koalisjonsstyrkene seg ut av byer og tettsteder, og irakiske styrker overtok det fulle ansvaret for sikkerheten i landet. Tendensen med forholdsvis ro fortsatte inn i 2010, men ble iblant brutt av både større og mindre angrep, særlig i områdene nær Bagdad. I landsdelen ellers forekom det enkelte angrep på mål som kafeer og alkoholutsalg, politikere, myndighetspersoner, stammeledere og pilegrimer. Situasjonen i sør ble likevel betegnet som relativt stabil (UNHCR 2010, s. 3).

I 2011 var shiamilitsene langt på vei blitt integrert i de irakiske sikkerhetsstyrkene, men hadde samtidig beholdt sin egen militære kapasitet, noe som gjorde dem til en konstant potensiell trussel (UNHCR 2012, s. 8). Den konfliktrelaterede volden i sør kom og gikk i bølger, og landsdelen viste et blandet bilde hva gjelder sikkerheten. Nærmest Bagdad dominerte sunnimilitser, men de viste også evne til å angripe lenger sør, bl.a. i Basra, Nasiriyah, Karbala og Najaf. Shiamilitsene fortsatte med sine tradisjonelle vendettaer rundt om i sør, mot myndighetspersoner og religiøse og politiske rivaler. Basra, Babil, Wasit, Karbala og Najaf hadde flere større angrep. De andre provinsene ble av UNHCR betegnet som forholdsvis rolige, betinget av kontinuerlige arrestasjoner og våpenfunn. De tradisjonelle enkeltangrepene på målgrupper som nevnt ovenfor, fortsatte (UNHCR 2012, s. 46).

Fra slutten av 2011 av begynte man å få større bølger av angrep mot shiamuslimske mål sør for Bagdad utført av sunnimilitser, særlig AQI (Landinfo 2012, s. 91). Tendensen med større koordinerte angrep holdt seg gjennom 2012 og eskalerte så kraftig fra våren 2013 (se Ali, Kagan & Lewis 2013).

Sammenliknet med det sentrale Irak er de sørlige provinsene fortsatt mer stabile. For eksempel skjedde 95 % av angrepene i landet i tredje kvartal 2013 i disse provinsene: Anbar, Babil, Bagdad, Diyala, Ninewa, Salah ad-Din og Ta'mim (Global Intelligence AKE 2013).

Ikke langt sør for Bagdad begynner et nesten homogent shiaarabisk miljø. I dette området er sikkerhetsapparatet massivt, med utallige kontrollposter bemannet med nettopp lojal lokalbefolkning. Dette gjør det langt vanskeligere for jihadistiske sunnier å utføre angrep i Sør-Irak enn i de sentrale delene av landet. Følgelig er sikkerhetssituasjonen i det sørlige Irak fortsatt bedre enn i og nord for Bagdad. Men det skjer likevel angrep. De angrepene som forekommer i sør, skjer for det meste i nærheten av sunnienklaver hvor jihadistgrupper har klart å skaffe seg spillerom, men også mot shiamuslimske befolkningssentra.

2.2 2013: VOLDEN ESALERER, OGSÅ I SØR

I år har volden i landet igjen eskalert, og våren 2013 ble den mest voldelige perioden i Irak siden sommeren 2008 (SIGIR 2013, s. 65). Den verste volden er imidlertid i Bagdad provins, i provinsen Babil som grenser til Bagdad i sør, og i fem provinser nord for hovedstaden. I disse provinsene forekommer 95 % av alle væpnede aksjoner i Irak som har vært rapportert i 3. kvartal 2013 (Global Intelligence AKE 2013).

De sekteriske frontene har imidlertid tilspisset seg på nytt, særlig som følge av regjeringens politikk overfor sunnimuslimene og av at krigen i Syria har spilt over til Irak. Dette har gitt Al-Qaida i Irak (AQI), som nærmest var blitt passivisert, nye muligheter, og de opererer igjen i stor skala. I september 2012 begynte AQI å gjennomføre bilbombeaksjoner også i ulike byer i sør, og intensiteten i og profesjonaliteten ved disse aksjonene har økt (Lewis 2013, s. 10).

AQI har nå skaffet seg mulighet til å operere fra Basra og videre oppover i landet. AQI med sin tilknyttede irakiske gruppe Islamic State of Iraq (ISI), har utført til dels spektakulære angrep ikke bare i Bagdad, men også i sør. Her har de slått til ikke bare på steder som Hilla og Basra, som har innslag av sunnimuslimsk befolkning, men også i det homogene shiamuslimske Madain, Nasiriyah og Kut (Lewis 2013, s. 15). ISI har for øvrig utvidet sitt virkeområde til også å omfatte Syria, og kaller seg nå Islamic State of Iraq and Shams (Levanten) – ISIS.

AQIs opptrapping har blitt besvart med en kraftig mobilisering av de shiamuslimske militsene. Så langt har ikke shiamilitenes væpnede aksjoner vært spektakulære, snarere har de vært mindre i omfang og i antall ofre, og de har vært rettet mot å vise nærvær i sunniområder ved hjelp av likvideringer, falske sjekkpunkter og herjing med mål som kafeer, alkoholutsalg og bordeller (se Lewis, Ali & Kagan 2013). I Bagdad har de utført angrep på en sunnimoské (s. 5). Shiamilitenes mest spektakulære oppvisninger har i stedet vært å holde store massemøter og parader, som har gått ut på å demonstrere mobiliserings- og organisasjonsevne (s. 6). Dermed har shiamilitene enn så lenge valgt å konfrontere AQI særlig i Bagdad, men har også begynt å svare AQI i sør. Som det fremgår under neste punkt, gjør de det med AQIs egne metoder, ved å gå løs på den sunnimuslimske delen av sivilbefolkningen (Kagan 2013).

2.2.1 Shiamilitene mobiliserer

Enkelte shiamilitser, men ikke alle, har i løpet av 2013 mobilisert som svar på AQIs intensiverte aktivitet. Den mest omtalte i denne sammenheng, Asaib al-Haq (AAH), har mobilisert militært. Den klart største shiamiliten, Mehdi-hæren (Jaysh al-Mahdi – JAM), har vært demobilisert siden 2008. Lederen Muqtada al-Sadr har i løpet av året gjentatte ganger beordret JAM til å holde seg nøytral og ikke starte noen ny sektersk konflikt. På tross av dette skal udisiplinerte elementer innen JAM ha opptrådt på egen hånd og holdt parader på steder sør for Bagdad (Kagan 2013).

AAH fremstår nå som den mest aktive av shiamilitene, med væpnede aksjoner i Bagdad og i sør. Slike ulikheter mellom shiamilitenes strategier avspeiler ulike mål og fører til rivalisering. Dette fører også med seg voldelige sammenstøt dem imellom (Arango 2013). Shiamilitenes radikaliserings og mobilisering skal dels skyldes AQIs intensiverte aktivitet, og dels krigen i Syria (se Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 9).

Mehdi-hærens blotte eksistens har vist seg som et effektivt politisk pressmiddel, også som en «sovende» styrke. Muqtada al-Sadrs trusler om å reaktivere JAM skal for eksempel ha vært avgjørende for at statsminister Maliki bestemte seg for ikke å tillate de amerikanske styrkene å være der lenger enn ut 2011 (Katzman 2013).

Fra politisk hold er det fra statsminister Malikis eget parti, State of Law, kommet oppfordringer til shiabefolkningen om ikke å vente på at myndighetene skal beskytte dem, men snarest opprette egne «folkekomiteer» til dette formålet. Det har av andre blitt tatt som oppfordring til å danne militser og blitt møtt med kritikk fra Det islamske høyesterådet i Irak (SCIRI), et annet stort shiaparti (Shafaq News 2013).

Ifølge Kenneth Katzman i Congressional Research Service (Katzman 2013) er samtlige shiamilitser som opererer i Irak, utbrytere av JAM. Spesielt AAH har gått offensivt ut, særlig i Bagdad, Diyala og i Syria. Samtidig oppviser AAH aktivitet i sør, med angrep på de sunnimuslimske enklavene Zubair og Khaseeb ved Basra (Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 9).

Koblingen til konfliktene i Syria er tydelig. Aktiviteten blant shiamilitene steg betraktelig fra april i år, da det libanesiske Hezbollah erklærte at den ville engasjere seg aktivt i kampen for Assad-regimet i Syria. Fra da av har både AQI og AAH mobilisert og intensivert. Den sunnimuslimske AQI har trappet opp særlig sterkt i Bagdad, men også over hele Sør-Irak.

AAHs mobilisering i 2013 har hittil vært kjennetegnet av (Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 9):

- Store offentlige militærparader
- Hatretorikk
- Løpesedler
- Trusselbrev
- Mord på lokale geistlige sunnimuslimer

AAH-ledere har i det siste antydnet at de også samarbeider i det stille med myndighetene og bl.a. tar ordre fra dem om visse operasjoner (Arango 2013). Andre etablerte shiamilitser som Kata'ib Hezbollah og Promised Day brigades ser ikke ut til å ha kastet seg inn i væpnede aksjoner ennå, men AAHs aktivisme kan presse også dem ut på banen for at de ikke skal fremstå som passive mens shiabefolkningen trenger beskyttelse (se Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 9).

2.2.2 Nye shiamilitser

De «gamle» militsene JAM, AAH, Kata'ib Hezbollah og Promised Day¹ brigades er blitt supplert med nye. En enhet i Kata'ib Hezbollah som kaller seg Mukhtar-hæren, ble dannet i februar 2013 (Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 7). Mens Kata'ib Hezbollah deltar i den politiske prosessen, skal Mukhtar-hæren ha blitt opprettet som aktiv milit. Den skal imidlertid ha fokus nord for Bagdad, mot sunniaktivister der (Al-Shibeeb 2013).

Et annet militsnettverk skal ha blitt dannet under en paraplyorganisasjon som kaller seg al-Nujaba'a. Nettverket omfatter krigere fra AAH, Kata'ib Hezbollah og JAM (Al-Alam 2013). Hvordan disse krigerne stiller seg i forhold til kommandolinjene i deres respektive militser, er ikke kjent for Landinfo. Ledere under al-Nujaba'a-paraplyen skal også ha truet med å slå tilbake med angrep på gjenværende amerikanske interesser og installasjoner i Irak dersom USA går til angrep på mål i Syria (Tomeh 2013).

3. ANTALL DREPTE OG TYPER ANGREP

Iraq body Count (IBC) rapporterte for hele 2012 følgende antall sivile drepte i Sør-Irak:

- Babil: 337
- Basra: 102
- Karbala: 33
- Missan: 20
- Muthanna: 1
- Najaf: 6
- Qadisiyah: 52

¹ For mer utfyllende informasjon om disse militsene, se Landinfos temanotat av 15. juni 2012: Irak: Relasjoner mellom militante grupperinger – en skjematisk oversikt

- Thi-Qar: 65
- Wasit: 63
- **Totalt 2012: 679** (IBC 2013a)

For 1. kvartal 2013 (1. januar – 31. mars) rapporterte IBC følgende antall sivile drepte:

- Babil (Mahaweel): 2
- Babil (Musayyib): 20-32
- Babil (Iskandariya): 3
- Babil (Hilla): 17-36
- Basra (Basra Universitet): 1
- Karbala (Karbala): 1
- Karbala (Aoun): 1
- Karbala (nordlige del): 5
- Karbala (Hindiya): 2-5
- Missan (Teeb): 1
- Qaddisiyah (Diwaniyah): 5-6
- Wasit (Kut): 2
- **Totalt 1. kvartal: 60 - 79** (IBC 2013b)

2. kvartal 2013 (1. april - 2. juli) (IBC):

- Babil (Hilla): 26
- Basra (Basra): 24
- Karbala (Karbala): 1
- Missan (Amarah): 18
- Wasit (Diwaniya): 9
- Wasit (Azeziya): 9
- Wasit (Kut): 6
- **Totalt 2. kvartal: 93** (IBC 2013b)

Tall for 3. kvartal forelå ikke på publiseringstidspunktet.

De forholdsvis høye tallene for Babil provins, som har ca. 1,8 millioner innbyggere, må trolig tilskrives to faktorer; den korte avstanden til Bagdad, og at befolkningen er blandet shia/sunni.

Av de to oversiktene fra IBC fremkommer det at følgende typer angrep dominerer:

- Bilbomber
- Skyting med håndvåpen
- Veibomber

IBCs statistikker sier imidlertid ikke så mye om mønstrene i aktiviteten. Det er bl.a. visse forskjeller mellom angrepstypene til henholdsvis de sunni- og de shiamuslimske militsene som ikke kommer tydelig frem i tallene. AQI angriper for eksempel gjerne med bilbomber mot sivile, militære og offentlige mål. I Bagdad går

shiamilitserne frem med gatehennettelser og annen terrorisering av sivile sunnier (Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 4). Militære mål og sivile myndigheter har ikke så stor strategisk interesse for shiamilitserne, da myndighetene og militærmakten jo er dominert av shiapartier.

Blant Iraks sunnimilitser kan det se ut som om AQI nærmest er enerådende i å utføre aksjoner i shiaprovisene i sør, mens bredden av sunnimilitser er mest aktive i det sentrale Irak. Dette kan trolig tilskrives at AQI siden 2012 har styrket sin kapasitet til å slå til utenfor områder der de har sin base. Ifølge forskningsleder Jessica Lewis ved Institute for the Study of War (Lewis 2013) har de i denne perioden styrket sin militære profesjonalitet, organiseringsevne og logistikk betydelig. Aksjonene deres i sør har etter det Lewis rapporterer, blitt iverksatt fra Bagdad-området med team som har reist inn til målene i sør (s. 14). Ifølge den amerikanske Kongressens spesialrapportør for Irak (SIGIR) er det markeder og andre steder der sivile ferdes tett, som har vært målene for AQI i Kut og Basra i 2013 (SIGIR 2013, s. 67). I selve Bagdad kommer AQI seg inn i både shiabydelen Sadr City og i bydeler med blandet befolkning og angriper bl.a. markeder der.

Når det gjelder shiamilitserne, har disse angrepet sivile sunnimuslimer som bor i sunnienklaver i sør, særlig i Basra-forstedene Zubair og Khaseeb. Det er kommet meldinger om at sunnimuslimer er blitt fordrevet fra disse stedene og fra andre steder i sør som Kut, Hilla og Nasiriyah. Angrepene på sivile tar ulike former. Det rapporteres om mord, tortur og kidnappinger. Det blir begått mord daglig, iblant også på hovedmålets familiemedlemmer i samme omgang. Trusselbrev blir hengt opp på dørene til sunnimoskeer eller i konvolutter som henges opp i nærheten. Trusler skal også bli formidlet på telefon og sms for å få sivilpersoner til å flytte fra strøket de bor i. Sunnimuslimske geistlige skal ha blitt myrdet i Basra-området (al-Leithy 2013; Francis 2013; Kagan 2013).

I Bagdad angriper AAH markeder i sunnibydelene og foretar utenomrettslige hennettelser i bydeler hvor det bor sunnier. De skal særlig konsentrere seg om bydeler som var omstridte under den sekteriske krigen i 2006-07. AAH hennetter på egen hånd og i full offentlighet personer de mener står bak AQI-angrep. Sivile blir «anholdt» på falske sjekkpunkter satt opp av shiamilitser. Enkelte slike «arrestanter» blir senere drept og dumpet på offentlig sted. Når det gjelder JAM, så skal denne gruppen enn så lenge ha avstått fra å foreta hennettelser selv. I stedet utleverer de til myndighetene personer de selv anholder (Arango 2013).

Slik Landinfo ser det, opererer i begge tilfeller shiamilitserne helt eller delvis som «politi» i deler av Bagdad, enten på egen hånd eller i samspill med myndighetene.

4. ANGREPSMÅL OG GRUPPER SOM STÅR BAK

Som det fremgår ovenfor, er nå både sunni- og shiamuslimske militser aktive. I Sør-Irak klarer særlig AQI å komme inn og utføre aksjoner, bl.a. mot sivile og moskeer i shiamuslimske områder (Lewis, Ali & Kagan 2013, s. 3). De shiamuslimske militserne har så langt ikke konfrontert AQI direkte i disse områdene, men konsentrerer seg særlig om Bagdad, hvor konflikten er langt mer intens. Likevel har shiamilitserne utført enkelte aksjoner i sør, og da mot sunnimuslimer på steder der

disse bor. Det kan se ut som om disse angrepene dels har til hensikt å få sunnimuslimene til å flytte ut, dels å angripe miljøer som man mener gir AQI operasjonsmuligheter mot omkringliggende shiamuslimske mål.

AQI har ifølge Lewis (2013, s. 10-25), dersom ikke annen kilde er oppgitt, fra september 2012 til juli 2013 gjennomført angrep med bilbomber mot følgende mål i sør:

2012:

- 9. september: Moské i Missan, samt et hotell og det franske konsulatet i Nasiriyah (AFP 2012)
- 14. november: Kut og Babil (mål ikke oppgitt)
- 29. november: Hilla og Karbala (mål ikke oppgitt)

2013:

- 5. januar: Hilla og Karbala (mål ikke oppgitt)
- 17. januar: Karbala, Babil (mål ikke oppgitt) og Dujail (mot pilegrimer)
- 8. februar: Karbala og Babil (mål ikke oppgitt)
- 20. mai: Wasit (bomben ble desarmert), Babil (moské), Hilla og Basra (mål ikke oppgitt)
- 16. juni: Nasiriyah, Kut og Basra (pilegrimer)
- 2. juli: Muthanna, Missan og Basra (mål ikke oppgitt, men trolig sivile, da innledningen til Ramadan er oppgitt som foranledning)
- 14. juli: Basra, Karbala, Kut, Suwayra, Jabala og Nasiriyah (sivile)

5. REFERANSER

Skriftlige kilder

- AFP (2012, 10. september). Waves of Attacks Kill 88 in Iraq. *The International News*. Tilgjengelig fra <http://www.thenews.com.pk/article-67026-Wave-of-attacks-kills-88-in-Iraq> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Al-Alam (2013, 31. august). Iraqi militia threaten US over Syria war. *Al-Alam*. Tilgjengelig fra <http://en.alalam.ir/news/1511760#sthash.EnClISQr.dpuf> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Arango, T. (2013, 27. september). Rise in Deadly Attacks on Shiites in Iraq Stirs Anger at Government. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2013/09/28/world/middleeast/deadly-attacks-in-iraq-stir-shiite-anger-at-government.html?partner=rssnyt&emc=rss&r=0> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Curta, F. (2013, 19. september). Bullet-riddled bodies in Iraq: Bleak reminder of brutal sectarian conflict. *Middle East Online*. Tilgjengelig fra <http://www.middle-east-online.com/english/?id=61482> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Global Intelligence AKE (2013, 9. oktober). *AKE has raised the security risk rating for Iraq*. London: Global Intelligence AKE. Tilgjengelig fra http://www.akegroup.com/uploads/file/News/2013/09-10-2013_News_AKE%20has%20raised%20the%20security%20risk%20rating%20for%20Iraq.pdf [lastet 21. oktober 2013]
- IBC, dvs. Iraq Body Count (2013a, 1. januar). *Analysis. Iraqi deaths from violence in 2012*. Oxford: IBC. Tilgjengelig fra <http://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2012/> [lastet ned 10. oktober 2013]
- IBC, dvs. Iraq Body Count (2013b). *Database. Incidents*. Oxford: IBC. Tilgjengelig fra <http://www.iraqbodycount.org/database/incidents/page1> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Kagan, K. (2013, 1. juli). The War in Iraq is not Over. *The Weekly Standard*. Tilgjengelig fra http://www.weeklystandard.com/articles/iraq-war-not-over_736876.html [lastet ned 10. oktober 2013]
- Katzman, K. (2013, 22. august). *Iraq: Politics, Governance, and Human Rights*. Washington D.C.: Congressional Research Service. Tilgjengelig fra <http://www.fas.org/sgp/crs/mideast/RS21968.pdf> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Landinfo (2012, 9.mai). *Irak: Sikkerhet og humanitære forhold – generelt bilde per mars 2012*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra www.landinfo.no/asset/2078/1/2078_1.pdf [lastet ned 10. oktober 2013]
- Al-Leithy, N. (2013, 23. september). Southern Iraq Swept by Sectarian Displacement. *Al-Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/security/2013/09/iraq-sectarian-displacement-basra.html> [lastet ned 10. oktober 2013]
- Lewis, J., Ali, A. & Kagan, K. (2013, 31. mai). *Iraq's sectarian crisis reignites as Shi'a militias execute civilians and remobilize*. Washington D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra http://www.understandingwar.org/sites/default/files/IraqsSectarianCrisis_0.pdf [lastet ned 10. oktober 2013]
- Lewis, J. (2013, oktober). *Al-Qaeda in Iraq Resurgent, Part II*. Washington D.C.: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra http://www.understandingwar.org/sites/default/files/JessVBIED_PartII_3Oct.pdf [lastet ned 10. oktober 2013]
- Shafaq News (2013, 4. oktober). Hakim's coalition criticizes forming armed popular councils. *Shafaq News*. Tilgjengelig fra <http://www.shafaq.com/en/politics/7501->

[hakims-coalition-criticizes-forming-armed-popular-councils-.html](#) [lastet ned 10. oktober 2013]

- Al-Shibeeb, D. (2013, 27. februar). Iraq's Hezbollah forms new militia to frighten protesters: Sunni leader. *Al-Arabiya News*. Tilgjengelig fra <http://www.alarabiya.net/articles/2013/02/27/268685.html> [lastet ned 10. oktober 2013]
- SIGIR, dvs. Special Inspector General for Iraq Reconstruction (2013, 9. september). *Final Report to the United States Congress*. Washington D.C.: Special Inspector General for Iraq Reconstruction Tilgjengelig fra http://www.sigir.mil/files/quarterlyreports/September2013/Report_-_September_2013.pdf [lastet ned 10. oktober 2013]
- Tomeh, A. (2013, 10. september). Iraqi Militia Forms to Protect Shiites in Region. *Al-Monitor*. Tilgjengelig fra <http://www.al-monitor.com/pulse/politics/2013/09/iraq-shiite-leaders-pan-shiite-project.html> [lastet ned 10. oktober 2013]
- UNHCR (2012, 31. mai). *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum Seekers from Iraq*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig via UNHCR Refworld <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf> [lastet ned 10. oktober 2013]
- UNHCR (2010, 28. juli). *Note on the Continued Applicability of the April 2009 UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Iraqi Asylum-Seekers*. Genève: UNHCR Tilgjengelig via UNHCR Refworld: <http://www.refworld.org/docid/4c4fed282.html> [lastet ned 10. oktober 2013]
- UNHCR (2009, april). *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Iraqi Asylum-Seekers*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig via UNHCR Refworld: <http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?docid=49f569cf2> [lastet ned 10. oktober 2013]